

Бюгюн – Республиканы бла Билимни кюнлери

Газета издаётся на
балкарском языке
с 1924 года.

Интернет-версия:
gazeta.zamankbr.ru

ЗАМАН

Орта кюн,
кыркыаууз ай
(сентябрь), 1,
2022 жыл
№ 104 (21149)

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ **ВРЕМЯ** ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРАДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы К.В. Коковну байрам бла – Республиканы кюню бла АЛГЫШЛАУУ

Багъалы жерлешерим!
Бюгюн биз Республиканы кюнүн байрамлайбыз. Ол а Къабарты-Малкъар этен тарых жолу белгисиди.

Быйылгы жыл юбилей жылды – Къабарты-Малкъар Республика кыралганы 100-жыллыгы. XX-чы ёмюрню башында Къабарты-Малкъарны ёмюрден ахыргы бирге жашап келген, молк-экономика, шухълук халла бла да кыты байламлы болган халклары тарыхларында биринчи кере Россияни кызуунда бир кырал кырамда бириккендиле. Ол а бизни тарыхыбызда айтып-айтамза магъаналы кезиу болганды, къабарты эмда малкъар халклары кыралларын тюрлендиргенди, алагы айныргы бир да болмагъанча уллу онгла ачханды, аланы энчи адет-тёрелерин, бай маданият эмда ниет хазналарын сакларгъа себеплик этгенди.

Озган ёмюр республиканы экономика, социал эмда маданият жаны бла да аламант жетишилме бла байды. Биз Къабарты-Малкъарны кырауыга, аны айнытуыга уллу кыйын салган адамларыбызны атларын эсибизде тутубуз, халкыбызны кеп тёрелерини аскер жигитликери эмда урунуу жигерликери бла ёхтемленебиз, россей кыраллыккыны кючлендириуге уллу кыйын салганлары кюн алларында баш урабыз.

Къабарты-Малкъар Республиканы юбилей бизни халкларыбызны бирликтерини, бир ниетликтерини бла шухълукларыны белгисиди, ёмюр-ёмюрледен бери келген кырандаш байламлыккына ёзегиди. Аны саклауу шендогъа эмда келир тёрелени сыйлы борчларыды, бизни Россияни кеп миллетли юйорюнде алгъа барыуубузу кючю амалдыз.

Къабарты-Малкъар Республиканы юбилей бизни халкларыбызны бирликтерини, бир ниетликтерини бла шухълукларыны белгисиди, ёмюр-ёмюрледен бери келген кырандаш байламлыккына ёзегиди. Аны саклауу шендогъа эмда келир тёрелени сыйлы борчларыды, бизни Россияни кеп миллетли юйорюнде алгъа барыуубузу кючю амалдыз.

Бюгюн, бизге жангы тыйгычла салынган заманда, биз кеп миллетли халкыбызны инсанлыккыны эмда Ата журтха кертичликни ниеттеринде, кыралны бла республиканы кыраллары кюн кыйгырыуда бириккенни маганасы кылай уллу болганын бютюн бек сезебиз.

Айныуу тынгылы жарашдырлыган стратегиясын башчылыкка алып, биз келир заманга тауек кырайбыз. Мындан ары жолубуз экономикалык тарх атламыла бла айнытуу, анга кере уа бизни Президентибиз Владимир Владимирович Путин салган бек борчу толтурууу – адамларыбызны жашуларын кеп кереге игилендириуно – кезиуу болурга керекди.

Бирлик бла келишуулук болса, ишибизни бирча бардырса, биз ол муратха жетилгибызга, сюйген Къабарты-Малкъар бютюн жетишилме болурча, жашнарча эталлыгыбызга бир ишклигим жокъду.

Жюрегим теринден бизни Республиканы кюню, Къабарты-Малкъарны юбилей бла алгышлайма, хар юйорге, республиканы хар адамына саулык, мамырлык, монглык эмда жашнау тежейме.

Байрам бла, багъалы жерлешерим!

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы К.В. Коковну Билимни кюню бла АЛГЫШЛАУУ

Къабарты-Малкъарны хурметли жамауаты!
Сизни Билимни кюню эмда жангы окъуу жылны башланганы бла жюрегимден кызыу алгышлайма!
Бу байрам уллу кызуанч сезимле туудурады, жашлык эмда жангычылык бла келеди, хар адамны жюрегинде бек аламант кезиуча ёмюрден ахыргы кылады. Школчулагы бла студентлеге ол кюн жууаплы, аны бла бирге уа жангы сезимледен бла оюмладан толу сейирлик эмда кыстау кезиу башланады, биринчи классха баргъанлагы уа – ол биринчи устазларын таныуду эмда билимни кыралына элтен узакъ жолгъа тебиреуду.

Бизни устазларыбызга хурметибиз энчиди. Биз бийик усталыклары, жууаплылыклары, тёрелерликери эмда жюрек халаллыклары кюн олагы

ыспас этебиз. Устазны даражасын кётюрю, аланы урунуу болумларын игилендирир, хунерлерин бла профессионал усталыкларын айнытыр кюн биз мындан ары да кылуубуздан келгенни аярыкъ тыйюлбюз. Кючюбюзю бирикдирсек, биз билим берууну бийик даражыга жетдираллыгыбызга, окъутууну квалитетини игилендириллыгыбызга, хар сабийге бла жаш адамга фахмуларын ачыкларгъа тап онгла кырааллыгыбызга ийнанам.

Педагоглары барысына, аланы сохталарына да алгыш эте, жангы окъуу жылда жетишилме, кеслерине базынырлары, бек уллу планларына бла муратларына жетерлерин, ата-аналагы уа – сабийлери бла ёхтемленерлерин тежейме.

Ахшы жолгъа! Окъуу жыл башланганы бла!

Тюбешуу

Спортну, ол санда аны тутушуу тюрлюлерин, айнытууну онглары сюзюлгендиле

КЪМР-ни Башчысы **Казбек Коков** РФ-ни спортну сыйлы устасы, грек-рим тутушуудан эки Олимпиаданы да чемпиону, дунияны юч кытлы, Европаны тёрт кытлы чемпиону **Роман Власов** бла ишчи тюбешуу бардырганды. Айтхылы спортчу республикагъа 2016 жылдагы Олимпиаданы призеру **Аниуар Гедуев** бла грек-рим эмда эркин тутушуудан мастер-классла бардырыр кюн келгенди. Тюбешууге КЪМР-ни спорт министри **Ислам Хасанов** да кыатышханды.

Ушаккы кезиунде спортну, ол санда аны тутушуу тюрлюлерин, айнытууну онглары сюзюлгендиле, гёжефлени хазырлауда юйретуге энчи эс буурргъа, аланы бютюн бийик жетишилмеге келлендирирге кереклиси чертилгенди. Роман Власов спортну тутушуу тюрлюлерин айнытыргъа регионда уллу онгла болгъанларын айырып айтханды. Сынаулу эмда уста тренерле, битеурросей эмда халкыла аралы эришмуде атларын айтдыргъан спортчула да бардыла. Къабарты-Малкъар грек-рим эмда эркин тутушуудан битеукомандалы зачётда алчылы санына киреди, деп чертилгенди. Казбек Коков а: «Биз спорт школада тренерлени хакларыны кётюрюу эмда спорт инфраструктуруны кючлендириуу жаны бла мадарланы андан ары бардырылгъа», - дегенди.

Тюбешууде сёз тутушууга уллу мекам ишлеуно юсюнден да барганды. Аллай зал болса, Шимал-Кавказ федерал округу битеукомандалы спортчуларындан битеукомандалы зачётда алчылы санына киреди, деп чертилгенди. Казбек Коков а: «Биз спорт школада тренерлени хакларыны кётюрюу эмда спорт инфраструктуруны кючлендириуу жаны бла мадарланы андан ары бардырылгъа», - дегенди.

Ахырында Казбек Коков Роман Власову Къабарты-Малкъар Республика кыралганы 100-жыллыгына жораланган майдал бла сауыгалагъанды. «Россейде, бизни республикада да спортну тутушуу тюрлюлерин айныр кюн бирге кылуубуздан келгенни аярыкъ тыйюлбюз», - дегенди.

КЪМР-ни Башчысыны бла Правительствоусуну пресс-службасы.

Партия жашау

«Единая Россияны» программасына кере жангыртылгъан мизг мектеп эшиклерин ачарыкъдыла

Биз Президентни буйругуу бла жарашдырлыган программабызны толтуруу быйыл башлагъанбыз да, 1000 школгъа тынгылы ремонт этилгени аны биринчи жетишилме. Жангыртылгъан школа - жаланда башларын, терезелерин алышындырыу эмда къабаргъаларын омакъландырыу тыйюлдо, ол сабийлеге окъургъа жангы онгла да берууду – спорт секцияла, театр кружокла, класдан тышында дерслеге отула да кырауду. Бек башы уа – ала заманы бла жаш тёрелюню излемлерине бла сейирлерине келишген мекамла боллукъдула, - дегенди «Единая Россияны» халкъ программасыны билим беруу эмилуу жаны бла координатору, Къырал Думаны жарыкъландырыу жаны бла комитетини тамагасы **Ольга Казакова**.

Школлагъа тынгылы ремонт этиуге партия бла тийишли министрство регионлада бла федерал даражада кырауған жамауат штабла кез-кыулак болгъанлай турадыла. Хар объекте партиядан депутатла бла сенаторла жууаплы болурча этилгенди. Бу ишге устазла, ата-анала, школчула кеслери да кыатышдыла.

Регионланы асламысы тынгылы ремонт этиуно планын августха окъуна толтургъан эдиле. Сёз окъун, Кырачай-Черкесде программа 23 школда бардырылады. Быйыл 18-синде ремонт ишле бошаладыла, беш мекамны уа 2023 жылда хайырланыргъа берилдикдиле.

Бизни республикада уа, Къырал Думаны Къабарты-Малкъардан депутаты **Виктория Родина** билдиргенге кере, 2022-2023 жыллада халкъ программаны хайырындан 10 школ ишленгенди, 29-суну уа тынгы ремонт этилгенди. Быйылны ахырына Нарккъа-Ядан депутатла бла сенаторла жууаплы болурча этилгенди. Бу ишге устазла, ата-анала, школчула кеслери да кыатышдыла.

Тынгылы ремонтну чеклеринде инженер ызла, мекамланы башлары, терезелери, эшикleri, поллары, ич отулары жангыртыладыла, школа жангы оборудование бла жалчытылынадыла,

аланы тийрелери да тап халгъа келтирилдиле. «Битеу ол ишлеге КЪМР-ни Башчысы, «Единая Россия» партияны Къабарты-Малкъарда регион бёлюмюню секретары **Казбек Коков** кеси кез-кыулак болгъанлай турады. Контроль этиуге депутатла, тийишли министрство, жер-жерли самоуправ-

ленияны органлары, ата-анала, школчула кеслери, жамауат да тире кыатышдыла. Битеу ишле да техника излемледен эмда тохташдырылган болжалдан таймай тамамланадыла, - дегенди Виктория Родина.

ТЕКУЛАНЫ Хауа хазырлагъанды.

«Къабарты-Малкъар Республиканы аллында кыйыны ючюн» орден бла сауыгалауу юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

Къабарты-Малкъар Республиканы кыраллыгынын тохташдырыу жаны бла жетишилме эм республиканы социал-экономика айныуна салган кыйынылары ючюн «Къабарты-Малкъар Республиканы аллында кыйыны ючюн» орден бла сауыгалагъа

КАНОКОВ Арсен Башировичи – Россей Федерацияны сенаторун – Къабарты-Малкъар Республиканы кырал властыны толтуруучу органындан Россей Федерацияны Федерал Жыйылыууну Федерация Советинде келечисин **КОКОВ Юрий Александровичи** – Россей Федерацияны Къоркыуузулукъ Советини Секретарыны орунбасарын **МАСЛОВ Николай Александровичи** – «Къабарты-Малкъар Республиканы муниципал кыраулыларыны совети» Ассоциацияны толтуруучу директорун **ТУМЕНЛАНЫ Хадисни жашы Мурадинни**.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы К. КОКОВ
Нальчик шахар, 2022 жыл 1 сентябрь, №83-УГ

«Къабарты-Малкъар Республиканы кырал сауыгалары бла белгилеуно юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

Жетишилме эм кеп жылланы бет жарыккылы урунганлары ючюн сыйлы атла берирге

«Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы артисти» **ХРЕНОВ Владимир Анастольевиче** – «Къабарты-Малкъар Республиканы Терк къазакъланы жыр эм тепсеу кырал фольклор ансамбли» маданият кырал казна учрежденияны балетини артистине

«Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы врачы» **КАРДАНОВА Оксана Руслановнагъа** – гастроэнтерология бёлюмюню заведующийине – «1-чи номерли шахар клиника больнича» саулык саклауу кырал бюджет учрежденияны врач-гастроэнтерологуна

«Къабарты-Малкъар Республиканы илмусуну сыйлы кыулулукъчусу»

ЖУРТОВ Арчил Хазешиевиче – «Х.М. Бербеков атлы Къабарты-Малкъар кырал университет» бийик билим берген федерал кырал бюджет билим беруу учрежденияны алгебра эм дифференциал уравненияла кафедрасыны илму башчысына

«Къабарты-Малкъар Республиканы маданиятыны сыйлы кыулулукъчусу»

ТХАГАЗИТОВ Руслан Аюсовиче – «Къабарты-Малкъар кырал телевидение эм радиовещание компанияны – «Битеурроссей телевидение эм радиовещание компания» федерал кырал унитар предпритияны филиалыны – тамата операторуна

«Къабарты-Малкъар Республиканы билим берууно сыйлы кыулулукъчусу»

АБАЗОВ Альбек Чамировиче – «Х.М. Бербеков атлы Къабарты-Малкъар кырал университет» бийик билим берген федерал кырал бюджет билим беруу учрежденияны Социал-гуманитар институтуну къабарты-черкес тил эм адабият кафедрасыны доцентине

«Къабарты-Малкъар Республиканы промышленностуну сыйлы кыулулукъчусу»

ЗЕЗАЛАНЫ Ибаккыны жашы Магомете – «Гидрометаллург» ачыкъ акционер обществону гидрометаллургия цехини вольфрамлары болган кир-кичликлени выщелачивание этиу эм жарашдырыу бёлюмюню аппаратчик-гидрометаллургуна

«Къабарты-Малкъар Республиканы эл мюлкюню сыйлы кыулулукъчусу»

ХАУПШЕВ Арсен Хусешиевиче – «Агропортторг» чекленген жууаплылыккы болган обществону генеральный директоруну орунбасарына

«Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы кыулулукъчусу»

ДЫШЕКОВ Мурат Георгиевиче – «Жылы шахар» чекленген жууаплылыккы болган обществону генеральный директоруна

«Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы устазы»

АППАЙЛАНЫ Мустафаны жашы Мурадинге – Зольск муниципал району Хабз элини «Битеуло билим берген орта школ» муниципал казна битеуло билим берген учреждениясыны малкъар тилден бла адабиятдан устазына

ШАУЦУКОВА Галина Алексеевнагъа – орус тилден бла адабиятдан устазгъа, Терк муниципал району «Терк шахарны 2-чи номерли битеуло билим берген орта школ» муниципал казна битеуло билим берген учрежденияны директоруна

«Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы юристи»

МАКОЕВ Ахмед Азреталиевиче – Къабарты-Малкъар Республиканы Баш Судюню судьясына.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы К. КОКОВ
Нальчик шахар, 2022 жыл 1 сентябрь, №82-УГ

КЪМР-ни 100-жыллыгына

Малкъар халкъны закий, фахмулу жашларындан бири, КЪМР-ни халкъ жазуучусу, поэт, кесаматчы, драматург Тёппеланы Мухамматны жашы Алим ана адабиятны айныууна уллу юлюш къошханладан бириди.

Керти сёзю бла Ата журтха, халкъгъа да кыулулукъ этгенди

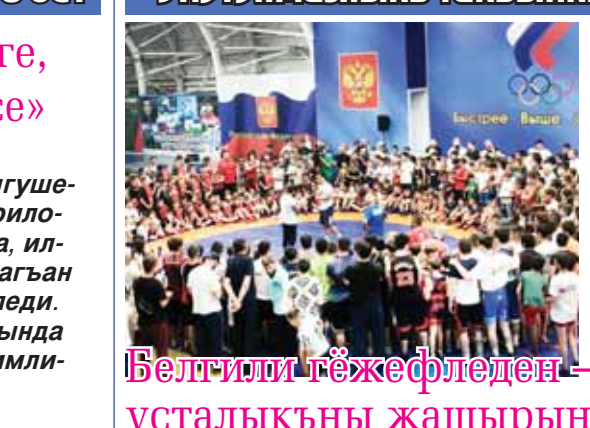
2 бет

«Ишинги сыйгенинг бла бирге, анга хурмет берирге да керексе»

КЪМР-ни илмусуну сыйлы кыулулукъчусу, Ингушетияны маданиятыны сыйлы кыулулукъчусу, филология илмуланы доктору **Биттирланы Тамара, илмуда алгъадан белгиленген угъай, кеси ызлагъан жол бла бара, жетишилме болгъанлай да келеди. Республикабыздан, кыралыбыздан да тышында алим эгечибизни кепле танийдыла, аны билимликлин, окъуулулугун да белгилейдиле.**

3 бет

Геуорге кюн «Гладиатор» спорт комплексде Олимпиада оюнланы эки кере чемпиону, дунияны эм Европаны чемпиону Роман Власов Олимпиада оюнланы призеру, спортну сыйлы устазы Аниуар Гедуев бла бирге жаш спортчулагъа мастер-класс бардыргандыла.

Белгилли гёжефолден – усталыккыны жашырынлыклары

4 бет

Юбилей

КЪМР-ни илмусуну сыйлы кыулукчусу, Ингушетияны маданиятыны сыйлы кыулукчусу, филология илмуланы доктору Биттирланы Тамара, илмуда алгъадан белгиленген угъай, кеси ызлагъан жол бла бара, жетишимли болгъанлай да келеди. Республикабыздан, кыралыбыздан да тышында алим эгичибизни кепле танийдыла, аны билимлилигин, окъулулугун да белгилейди.

Бюгюнлюкде ол илмугъа жораланган аслам китап бла бирге школ дерсликлени да авторуду. Гуманитар тинтиуле бардырган институтну кырачай-малкъар адабият бөлүмюню тамата илму кыулукчусуду.

Бу кюнледе ол кесини юбилейин белгилейди. Биз, анга тобел, ишини юсюнден ушак этгенбиз.

– Тамара Шамшюдюновна, адамны бу жашауу кез кырамы, акылы юйюрге тохташды. Ол аны не заманда да тутуругу болгъанлай да кыалады. Не деге боллуксуз аны юсюнден?

– Ол алайды. Мен Кыргыгъыстанда туугъан төлүдемме. Кёк-Суу элде жашагъанбыз Андан төртжылкыклай кыайтханма. Школну уа Герпегежде тауусханма. Юч эгеч, анча да кыарындаш болуп ёсгенбиз.

генди, адамланы саулукуларына бакъгъанды. Аны анасы Мисирланы Гошай да халкъ медицина жаны бла кеп затны белгенди, жамауатха жарагъан да этгенди. Баям, бу затла ючюн да излеген болурла врач усталыккы сайларымы.

Алай мен а филологиягъа барыргъа суйгенме. Ол кезиуде университетте орус-малкъар бөлүмге онеки адам ала эдиле. Бир жерге уа алтаулан болгъан-

рисни айтханлары бла Бакугъа аспирантурагъа «Литератураны теориясы» деген специальность жаны бла окъургъа кетеме. Кырадарымда анда орус литератураны тарыхыны кафедрасыны башчысы Сейфулла Асадуллаевча адамлагъа тюбегениме ыразыма. Кандидат диссертациямы да анда малкъар прозаны тохташуйуну юсюнден жазам.

– Сиз бирси регионлада, Тюркде да излеу ишни бардыргъанлай, аслам затыбызны окъучугъа белгиле этгенден сора да, илмугъа болмагъанча кыйын салып, юлюшюгюню кыошхансыз. Бу затны неда теманы ачыклагъаныма бютюн ыразыма деп, нени юсюнден айталыксыз?

– Жыйырма юч китапны авторуду бюгюнлюкде. Аланы кыйысы да кесича магъаналыдыла манга. Хар бирин басмалай баргъаным кыдар, энди уа ма ол затны да этерге керекди деп, ишлерге келленеме. Илмуда бек биринчи китабым а «Шаханланы Басиятды».

Илмуда юч ызда ишлейме деге боллукъу – жарыкъландыруучула, дин назмула, диаспорала (сёз усталык). Диаспоралагъа жораланган биринчи китабым «Ата журтну ийнакълар» деген ат бла чыккъан эди. Аны керюп келленип, эки-юч автор арта кеслерини китапларын да басмалагъандыла (Бюлент Тезжан, Бурхан Йол, Леман Коч).

Илмуда бир теманы башласанг, бири башхасын излерча этеди. Архивде бир затны тапсанг, анга сейиринг бла, аны халкъгъа баямларгъа суйюп, ишинги ол халда бардыраса. Аны себепли илмуда баш борчум – тас бола тургъан затланы арта кыайтарыу болгъанлай келеди.

Билемисиз, китапны хар ким окъуп да кыймайды. Телевизор бериле кырагъанла да бизни ишибизни ачыкъларгъа кыйын саладыла. Былайда Асанланы Кулинагъа, Сабанчыланы Арипагъа, Османланы Маринагъа, Сараккуланы Асиятха, Ахкёбекланы Аслангъа да ыспас этерик эдим.

Жаш төлүбюзде бюгюнлюкде жазуу иш бла кюрешгенлени азлыгы уа жарсытады.

– Сиз кеп жылланы бөлүмге таматалык этип да тургъансыз. Не бла эсигизде кыалгъанды ол кезиу?

– Ол заманда мени башчылыгым бла «Малкъар литератураны тарыхыны очерктери» басмаланганды. Аслам халда магъаналы монографияла да чыккъандыла.

Бюгюнлюкде коллективбизде билимлерин белгилерча адамла ишлейдиле. Секторну таматасы филология илмуланы доктору Сарбашланы (Гузиланы) Алёндды, дагыда Ёзденланы Фатима (илмуланы доктору), Атайилланы Асият (илмуланы кандидаты), Керимланы Раузат (илмуланы кандидаты) ишни биригип бардырабыз. Шёндю эки тилде да «Кырачай-малкъар жазуучулары энциклопедиясын» жарашдыра турабыз. Китепаны орусча да жазылгъанлары игилиги уа – ала бла, бизден сора да, башхала да хайырланалыкларыды. Бизни юсюбюзде толуракъ билирге онг да чыгады.

– Кесигиз а шёндю не бла кюрешесиз?

– Бусагъатда Мечиланы Кязимни юсюнден китап жаза турама. Аны бийиклигин, уллулугун жангыча кёрюгюрге, ачыкъларгъа керекди. Шимал Кавказда аллай акылман ол жангыз кесиди десе да, ёторюк айтырык тойюлме. Темала бардыла, жалаңда ишлерге керекбиз.

– Сиз, белгили алимбиз болгъандан сора да, огурулу анасыз эмда ыннасыз. Кыалай оздурасыз баш заманыгъызны?

– Аллахны ахшылыгындан туудукъла ёсөп келеди. Мен да, кыйысы тишируучу, аланы барлыкъларына кыууанам, кыатларында болургъа, эркетирге суюме. Ала тукъумларыны, миллетлерини да атларын ахшы бла айтдыргъанла болурларына ышанам.

Ушаккы ТРАМЛАНЫ Зукура бардыргъанды.

Талпыныу

Къайда да ол устазлай кыалады

Макытланы Аскербийни кызы Къонакъланы Любаны аты билим бериле ишлегенле эртеден белгиледи. Ишине кёре, булунгучу кыызгъа берилген сыйгы, намысха да сейир этерча тойюлдо.

Ол устаз юйюрге ёсгенди. Кыабарты-Малкъар кырал университетте педагогика билим алгъандан арысын да, 1994 жылдан бери, Нальчик шахарны биринчи номерли гимназиясында ана тилден бла адабияттан дерсле берип келеди. Жыйырма сегиз жылны ичинде школ жашаудан айырылмагъан, окъуучуларыны сейирлери бла жашагъан устаз кеп хорламлагъа жетгенди.

Люба баш дерс берип, дерсен чыккъанлай, башха затха бөлүнген устазладан тойюлдо. Аны ишине кыалай берилген кеп кере да ол бардыргъан ачыкъ дерследи, башха жумушлада да керюп турабыз. Ол ишлеген школда башламчылыкъланы бир торлю бирине кыатышмагъан адам болмаз арабызда. Бек биринчиден, сабийлерин кесини энчи методикасы бла окъутханын белгилерге керекди.

Алай болмай амалы да жокъду, тутхан ишин жюргюп бла суйген устаз кюн сайын окъутуу системагъа жангыдан жангы торлениуле кийрилгенлерин эсге алып, кеси да ала бла бирге айнып, ёсе барыргъа керекди. Ол затны юсюнден Къонакъланы Люба былай айтады: «Хар чыгарылгъан ону сабийни школда билим алыргъа итинуюн тюз кырап кыоалмайды. Жангыдан жангы программала, торлю-торлю экспериментле жарашдырыладыла. Окъуу системада торлениуле сабийле ючюн этилгенлерин унутургъа жарамайды», – дейди.

Адабияттан, ана тилден окъутханыла дагыда бир уллу жууаплыкълары барды – ала алларына келген сабийни ич дунясын кырайдыла. Ол арта жашауда кыалай адам боллукъуна юлюш саладыла. Ма алай бла жашауу излемине кёре хар бир устаз да билимин дайым ёсдюрюрге, аны бла чекленип кыалмай, сабийни ата журтну, аны адамнын суюрге, туугъан жерибизни табийгъатына сакъ болургъа, жандаурлукъга юйретдиле. Люба аллай устазланы юлюсюдо.

Сёз ючюн, ол ишлеген школда тамата класслада окъугъан сабийледен волонтер кыуум ишлейди. Бирле кете, бирле келе турсала да, ол төре школну Къонакъланы Люба кырагъан энчилиги. Ол шартны

ны-аманны айырырча атласакъ, тенглерин, ата-анасын ангыларгъа, таматагъа намыс эте, гитчеге юлго бере билирге юйретсек – ол заманда борчубузу тюз толтургъанга санаргъа боллукъбуз», – дейди.

Айхай да, быллай оюм этген устаз алгъа кыарайды. Ишин кыурауда кимге да юлгодо. Ол затха шагъатлыкъ излерге керек тойюлдо – Люба устазланы «Билим бериле» деген миллет проект чеклеринде кыралгъан битеуроссей конкурсларында юч кере биринчи жерге чыккъанды: 2007, 2012, 2019 жыллада. Алай бла диплолма, Президентни премиялары кыоллу да болгъанды.

Анга 2005 жылда «Жылны эм иги устазы», 2012 жылда уа «Эм иги класс башчы» деген атталгъандыла. 2010 жылда Къонакъланы Люба Москвада мастер-класс берип,

«Окъутуу методика комплекти жарашдыры» деген номинацияда биринчи жерге чыккъанды.

Билим бериле системада ишлеген таматала, Любаны ол халлы ишлегени кёз алларында болуп, республикада Кыошак профессионал билим берген, педагогикада ишлегенлини профессионал усталыкъларын тохтамай ёсдюрген ара ачыгъанда, аны анда да ишлерге чакыргъандыла. Ол а жалаңда школдан айырмаларын тилгенди. Арада «Башламлы билим бериле педагогикасы эм методикасы» деген бөлүмюню ана тилли айнытуу лабораториясыны тамата

юсюнден устаз былай айтады: «Бизде самоуправление система ишлейди. Ары октябрьде кыайтып айырыладыла сайланганла. Биз «Баракат» деген жандаурлукъ фонд бла да ишлейбиз. Ярмаркала кырап, андан тошген кыолайны, гитче болгъан не кийилмеген кийимлерин, башха затла да жыйып, ёксюзле, кыартла неда кыагъанакъ ёксюз сабийле тургъан жерге элтебиз. Заповедник бла ишлейбиз. Былтыр сабийле он тонна макултура жыйгъандыла. Ала ол затланы суйюп этгенлери кыуандырады. Жылны аллында «Фахмула излейбиз» деген эришу бардырабыз да, анда хорлагъанла ол биз башында айтхан, башха жерледе да концерт программала кёргозюп, кыарагъанланы кыуандырадыла...»

Тамата классланы окъуучулары ана тилден, адабияттан дерслеге жюрюрге суйюмгенлерин айтадыла бир-бир устазла. Ол затлагъа кесим да болгъанма бир нёнча кере шагъат. Болсада Любаны школунда ол затла эсленмейдиле. Аны кыйысы, устаз аны сейирсиндир затла табып, миллетте жуукъ этеди. Аны кыолунда окъугъан жашла бла кызыла тукъум тереклерин кырап кыуандырадыла таматаланы. Ала илму-излем ишлеге кыатышып, тукъумларыны тамырын излеп, анда ахшы адамларына ёхтемленип, малкъар халкыны тарыхын байыкъландырадыла.

Люба окъуучуны кыдары жалаңда аны ата-анасыны кыолларында угъай, устазны да кыолунда болгъанын чертеди, ала бир бирге ышанып кыалмай, бары да ишлерге керекдиле сабийни юсюнде деп, аны кыйысы, ана тилни билгени, миллетин суйгени да аллай ишледен тамыр алгъанын эсгертеди. Ол: «Школда юйретуу иш баш магъананы тутды. Нек дегенде хар сабийни энчилигин керюрге, ачыкъларгъа, аны тюз жолгъа салыргъа онгла школда ачыкъландыла. Биз, устазла, окъуучуну ич дунясын аруу болуруна, аман ишлеге кыатышмазына болушасакъ, аны игилик этерге итиндирип, ахшы-

методиксы болуп ишлейди. «Бусагъатда жангы амалланы хайырланган школланы юсюрлениден кеп эшитирге боллукъду. Аллай школлада окъутуу-юйретуу ишде жангы технологияланы устазла дерслерине кийиреди, ала билим бериле уллу кыошумчулыкъ этерикдиле тюз сайланган амалла болсала», – дейди ол.

Окъуу китепланы жангы проектлери да ол лабораторияны себеплиги бла барадыла. Ала тюз ызын барсынла, тап кыралсынла деп, ол ишде жазуучуланы, алимлени, устазланы да бирлешдиреди Люба. Бирини – сынауу, бирсини – фахмусу, ючюнчюню билими бирлешесе, окъуу китепте, устазлагъа болушукъгъа хазырланган методика излемле да хайырлы, магъаналы болурла. Кеси да ол жаны бла кеп иш этеди: 10-11 класслагъа ана тилден дерслик китап, 2-чи, 6-чы, 8-9-чу класслагъа методика ишле хазырлау кеси аллына, башха авторла бла да кыатышды. Алай а, кыйда ишлесе да, ол устазлай кыалады. «Аллында олтургъан хар окъуучуну кыдары аны да кыолунда болгъаны сабийни суйген устазны хар заманда да эсиндеди», – деп да андан айтады ол.

Люба кеп махтау белгиге тийишли болгъанды. 2010 жылда Нальчикни Тишируула совети анга «Жылны тишируу» деген атны бергенди. Ол РФ-ни Жарыкъландыруу министрствосуну махтау кыагытын алгъанды.

Любаны жашуу нёгери Къонакъланы Батыр кырулушуду. Ала эки аламан сабий ёсдюргендиле. Кызылары Фатима анасыны ызы бла барады – университетте филология бөлүмюню бошاپ, усталыкъ этеди. Жашлары Ислам школну бошай турады, аны кыол ишлери малкъар халкыны саясат репрессиялада жолгъанларына аталгъан мемориалда турадыла.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

«Ишинги суйгенинг бла бирге, анга хурмет берирге да керексе»

2017 жыл. Тюркде Карс шахарда Кавказ университетте конференцияда.

Алгъадан белгилесем, жууукъларыма, тенглериме, устазларыма да ыразыма анабыздан ёртсеюлюбюбно сездирмегенлерине. Алгъынмы эдиле адамла аллайла, огъесе уа, билмейме. Алай а бюгюнлюкде да, мени оюмуна кёре, жууукъ-ахлула бир бирлерине ол кезиуде сакъ болсала, бир бирлерин тутсала керек эди. Бизни халкыбыз сейирди, ол керек жерде ойнай-кюле да биледи. Бирибиз бирибизге таянчаклыкъ этсе а, не жаны бла да айныгъан да иги этерикбиз.

– Сиз илмугъа баргъан кезиуде тишируу аны бла кюрешуюне бир кесек башхарак кыралгъанды. Кыалай бла келгенсиз анга?

– Бизни юйюрге окъуугъа-билимге кёз кыарам хар заманда да аны магъанасы, жамауатха керелиси бла байламлы болгъанды. Анабыз Эриштауаны Кыасымны кызы Нажабат жети классны тауусхан эди, учётчик болуп тургъанды. Ол хар бирибизни да окъутургъа, билим алдырыргъа итингенди. Кеси уа немис тилини да иги билгенди.

Алай эсе да, окъургъа медицина факультетте барсам суйгендиле. Анамы анасы Асанланы Налжан Кыран окъугъанды, кеп сохталары да болгъандыла аны. Ол врач жумушланы да иги бил-

ды. Муратым толуп, окъуугъа да киргенме, арта кызыл диплом да алгъанма.

Школда алтынчы-жетинчи класслада болгъан кезиуюмден окъуна район газетде элибизни жетишимлерини, жарсыуларыны, ахшы адамларыны юслеринден жазып, назмула тизип, аланы басмалап башлагъан эдим. Хар айдан бир-эки материалым чыгып тургъанды школда окъугъан кезиуюмде «Колхозная жизнь», «Коммунизмге жол», «Советская молодежь» газетледе. Бу жумуш бла кюрешгеними анамы анасы, Гуртуланы Салих да келлендирип тургъандыла. Бюгюнлюкде ол заманда жазгъанларым басмаланган изданиыла да энчи архивимде сакъланып турадыла. Биринчи курсда болгъанымда, ол манга сейир керюнюп, «Герпегеж элги фольклору» деген темагъа курс иш жазам. Бегирек тил билим бла кюреширге сую эдим, фразеология бөлүмю уа бютюн жаратханма. Аны себепли «Фразеологический способ выражения безличного предложения» деген темагъа диплом ишими жазам. Алай, жарсыугъа, диплом алгъан кюнюмде анабыз ауушуп, университетни тауусханымда тил бла байламлы окъуугъа баралмай кыалама.

Арта экинчи жыл Ахматланы Ибрагимни бла Чабдарланы Бо-

лунгучуларын кезиуде ол замандагы директору Хутуйланы Ханайфий, ол кезиуде мында кыабарты-малкъар адабият секторну таматасы Раиса Хашхожева, белгили алимбиз Ахматланы Ибрагим да адабият бла кюрешгениме ыразы бола, болушлукъ да кеп этгендиле, аслам затха тюсюндюрдендиле. Раиса Халифовна уа жарыкъландыруучуланы юслеринден башла деп юйретгенди.

Суйюп ишлегеним а «Харфлыкъ» (1994ж.) болгъанды. Аны фольклорну мурдорунда хазырлагъанма, жюрегим бла. Малкъар тилден школда дерслени азлыкълары ючюн аны хар тизгини да сабийлеге сейир да болуп, эслеринде да иги кыалырча этерге излегенме.

– Илмуну кепле эригулюу ишге санайдыла, сизге уа ол неди?

– Ол эригулююду дегенлени мен ангылаялмаймы. Бир да сокыуанмагъанма бу жол бла баргъаным. Кесинги ишинги суймесенг, анга хурмет бермесенг, анда ишлеялгъан да эталлыкъ тойюлсе. Аны жаратмасанг, зауукълукъ да тапмайса.

Бизни халкыбызда не кыадар тас болгъан зат барды, аланы табып, бирге тийишдиргенини, жыйышдыргъанни уллу магъанасы барды. Бизни төлю илмугъа келген заманда алыкъа материал да эллек эди. Шёндю уа алай тойюлдо.

Аны айтханым, кепле энди ауушхандыла. Аслам затны билгенле жашаудан кете барсала уа, илму жаны бла материалны жыйгъан да кыйын болады. Биз Кязим дейбиз, алай эсе да, аны юсюнден окъуна жокъду тынгылы китап. Аны атын белгиле жазуучубуз Тёппеланы Алим алтын харфла бла жазгъанча бийикге чыгаргъанды.

Маданиятыбызны кеп затын сакълагъан, арта кыайтаргъан адамларыбызны сагына. Таумурзаланы Далхатны, Журтубайланы Махтени, Тетууланы Хадисни да айттыргъа керекбиз. Тетуу улуну «Алтын кыол» фестивалын да белгилерге тийишлиди.

Бизни халкыны мен насыпыгъа санайма, нек дегенде Мечиланы Кязимча, Кыулийланы Кыасимча, миллетибизни кеп заты айтылырча этгенлерибиз бардыла. Кеп назмуучубузу атлары унутулуп турадыла. Ала да белгили болурла келир заманда деп сунама.

Мадар

Окъуу жылгъа хар зат да хазырды

Жангы окъуу жылгъа элде, шахарлада мектепле да хазырлангандыла. Ол санда Герпегежде орта билим берген школ да.

Аны директору Бёзюланы Хусей билдиргенге кёре, мектепни отуларында ремонт ишле бардыргъандыла, оюлгъан жерлерин сюртгендиле, агъартхандыла. Боялыкъ жумушланы да тындыргъандыла.

Аланы барысын да устазла кеслери этгендиле. Кырулуш материалланы алыргъа уа эли жашла Геляхланы Элмурза, Моллаланы Башир, Кючмезланы Хызыр эм башхала болушхандыла.

Кысыха айтханда, Герпегежни орта школу окъуу жылгъа тынгылы хазырланганды.

ОСМАНЛАНЫ Хыиса.

ФОРУМ

Илмуну – бютюн бийик даражага

Көп болмай «Новосибирск-Экспоцентр» көрмөчү комплексде Россияда илму-технология ыйыкыны чеклеринде «Технопром-2022» деген IX халкыла аралы форум өткөндү. Анга жыйырмадан асман кыралдан онбир минг чакылы адам, ол санда Кыбарты-Малкыар кырал университетни миллет технология башламчылыкка эм тохтаусуз билим берүү департаментини специалисттери да кыатышкандыла.

Травников да кыатышкандыла. – Форумду эсеплерине көрө, кыралны экономикасын эм илму-техника бөлүмүн айнытырча кыйыматлы башламчылыкка эм проектте сюзююрле деп бек ышанама, – дегенди Дмитрий Чернышенко.

Конференцияны хайры бла миллет илму эм промышленность инфраструктураны айнытырча, импортну алындырдырча эм экономиканы айнытырча да магъаналы борчланы толтурга эм барды. «Технопром» форуму чеклеринде илмуну,

власть органланы, айнытыу институтланы, кырал корпорацияланы эм башка бөлүмленди да келечилери бирге тюрберге эм байламлык кыуарга онг табдыла.

Форумну кезиунде «Точка кипения» араланы регионла аралы слөту да бардырландыла. Аны чеклеринде Новосибирск бла Кыбарты-Малкыар кырал университетлени миллет технология эм тохтаусуз билим берүү департаментлерини таматалары Анна Коновалова бла Юрий Ашинов кыралны «Точка кипения» араларыны сервислерин бириктириуну, кооперацияла кыуаруу, билим берүүге эм предпринимательге себеплик этиу жаны бла да соруулану сюзөндиле.

Бизни корр.

Жаш төпюбюз

Ахшы умутлагга ышангылы атламла

Быйыл Кыбарты-Малкыар кырал университетни айырмалы таууханладан бири Хаджиланы Мариямды. Ол, андан сора да, вузун Отарланы Керим атлы малкыар маданият арасыны ишине тири кыатышкандыла. Бу жумуш КъМКЪУ-ну магистратурасына «архы бюгонлюкде уа ол КъМКЪУ-ну магистратурасына» ызда кирип, окъуун андан ары бардырырга хазырланып турады.

Мариям узак тау элибизде – Кичибалыкыда – тууганды эмда школну мында алтын майдал бла таууханды, орус тилден ЕГЭ-де уа 94 балл алганды. Окъууга-билимге сойомеклиг а анга биринчи устазы Башийланы Фатима Магомедовнадан келгенди. Ол да, кыайсы бирибизча, аны эниклей, анга ушарга суююп өсгенди. Мектепден сора уа университетни тарых бөлүмүнө киргенди.

Окъууга кирген биринчи кезиунден окъуна, билим алыуда, жамауат иште айырмалы, жетишимли болганды. Алай бла Владимир Тостанов бла Къулийланы Къайсын атлы стипендиялагга тийишли кыролгенди. Аладан тышында да, бир неча кере КъМКЪУ-ну бийик академиялы стипендиясы бла белгилене турганды. Студент жылларында окъууга кел салырга юйреткен асдам затха тошондоргон преподавательлерине – тарых илмуланы доктору, профессор Пётр Абрамович Кузьминге, педагогика илмуланы кандидаты, доцент Римма Мухамедовна Кумышевга – ыразылыгын билдиреди.

Белгилегенибизча, иги окъуганыннан сора да, жамауат иште тири кыатыша, «2021 жылны жетишимди» деген регион даражалы конкурсуну «Жамауат иш бла кюрешкен» деген бөлүмүндө призёр болганды. Дагыда «Биз келир заманы жулун ызлайбыз», «Халкыны хазнасы» республикалы форумлага кыатышканды. «Фортанга» Битеурросей форумда да болганды.

Таулу кызычык Кызан шахарда бардырылган «Студент клубланы миллет лигалары» кырал даражалы слөтха кыатышканды а кесине насыгха санайды. Анда бирси халкылары маданият энциклопедиялы шагъыреленир онг да тапканды. Профсоюз кымылдануу бла добротчествону айнууларына юлюшюн кыошканы ючюн көп сауугага тийишли болганды. Бюгонлюкде КъМР-ни «РЦРВ» АНО-ну «Волонтер тирчилик» регион профилъ ызыны башчысыды. ГТО-дан а аны комош белгиси барды.

Ол экинчи курсда окъуган кезиунден да кыдарын илму бла байларыгын толу ангылай, бу жаны бла тири кюрешип тебиреген

эди. Алай бла бюгонлюкде халкыла аралы илму жыйымдыкылагга аны алты иши киргенди. Бу жаны бла ишлеп башларына келгендирген профессор Пётр Кузьминовга бютүндө ырадыды.

Мариямны школ жылларына кыайтсак, предмет олимпиадалада айырмалы болганлай турганды. Малкыар тилден бла адабияттан аллай эришуледе уа ол районда биринчилиги иги кесек заманы ычындырмаганды. Республикалы кезиунде уа алчы, призёр болганлай, ахшыланы тизмесине кыошулганлай, школну атын иги бла айтдырганды.

МОКЪАЛАНЫ Зухура.

Туризм

Магъаналы жумушладан байды

Туризмни шөндююлю инфраструктурасын кыуару, солугъанлы жумушларын бийик даражада тамамлау, турланы алырга россейлиени барысына да кыолларыннан келирча этиу – быллай эм башка борча кыралда туризмни 2035 жылга дери айнытыу программасына кирдилене. Аны толтурууну юсюндөн буйрукъга Россияни Правительствоосуна башчысы Михаил Мишустин кыол салганды, деп билдиреди республиканы Курортла эм туризм министрствосундан.

Планнга тюрлю-тюрлю жумушладан 65-ден асмамы, туризмге кыралны жанындан болушукъ этиу мадарланы таллай да киредилене. Аланы араларында регионлага турист кластерлерин игилендириуге ахча бөлү, инфраструктураны кыуару жаны бла инвестиция проектлеге лъгота кредитование, кыонак юйлени ишлеуге бла жангыртууга грантла

беруу, эл эм экология солуну айнытыуга себеплик этиу дегенча мадарла да бардыла. Модуль кыонак юйле бла кемпингге ишлеуге, турист оборудованиыны чыгарууга бла кыол усталыкка жаны бла производствола кыуарууга да кыраллыкыды.

Маданият-жарыкъландыруу туризмни айныты муратда культура мекамлагга ремонт этилликди, жангы көрмочле кыуараллыкыдыла, эрттегили шахарланы тарых араларын айбатландырууга да эс бурулукъду. Музейледе экспонатла бла шагъыреленирча мульти-медиагидле боллукъдула. Бу бөлүмнө цифра жаны бла айнууна энчи магъана бериледи. Анга көрө путёвкеланы алыуну бир системасы жарашдырыллыкыды, Миллет турист порталда уа жангы сервисле ишлеп башларыкыдыла.

ХАБИБУЛЛАХЛАНЫ Зульфия.

Элбрус райондан

Хайырлы байламлыкыла

Тырныаууну 5-чи номерли гимназиясында «Точка роста» юйрету арала бусагъатдагы эл мектеплени кыуарууду» деген темага илму-практика конференция бардырылганды. Анга республиканы битеу районларындан аралада ишлеген химиядан, физикадан бла биологиядан устазла кыатышкандыла. Гимназияны преподавательлери уа кеслерини сынамларын көргюзтөндиле. Бусагъатдагы цифра технологияланы хайырлана, ала тюрлю-тюрлю биохимия эм физика процесслени тинтгендиле.

Ызы бла республиканы Жарыкъландыруу эм илму министрствосуну келечиси Марина Мизованы кыатышыуу бла семинар болганды. Ол эл мектепледе бла гитче шахарлада естественный илмула эм технология жаны бла «Точка роста» араланы кыуарууну юсюндөн билдиргенди.

Юлгюге тийишли

«Юлгюлю сабий сад 2021-2022» битеукурал кыуаруу-конкурсуну эсеплерине көрө хорлагъанлыны кыуарууна Тырныаууну 3-чю мектебинин школга дери юйретуу бөлүмүнө киргенди.

Бу жетишимде, сөзсюз, садны ишчилерини кыйынлары улуду. Ала, сабийлени юйрете, энчи методикаланы, инновация амалланы хайырланадыла, жангычылыкка кийиреди, ата-анала бла байламлыкка юриютеди. Устазла кеслери да эришулеге кыатышкандыла, алада

бийик көрүмдөлеге да жетеди. Юлгюге, Балаланы Эльмира «Ана эм орус тилден битеурросей мастер-классда» хорлагъанды. Элекуланы Наталья бла Ботталаны Ирина башка-башка жыллада «Россейде жылыны воспитатели» битеукурал конкурслада призёрланы кыуарууну киргенди, аны район кезиунде биринчи жерни Гызыланы Фатимат алганды.

Сабийле да конкурслагга суююп кыатышкандыла, «Адам бла табигырат», «Нарт Дебетни тудукълары» деген халкыла аралы эришуледе, фестивалыада хорлагъанлыны санына кыошулдыла.

Жайны – китап бла бирге

Жай каникуллары кезиунде районну школчулары солугъандан сора да, китапны да унутмайдыла. Ара библиотека системаны ишчилери жаш окъуучулагга көп сейир чыгармачылык тюбешиле, адабият ингириле кыуардыла. Сөз ючюн, Огъары Бахсанда ала «Белгили болмаган жолчукну жашырынлыкълары» деген жарыкъландыруу-оюн программаны кыуаргандыла. Аны кезиунде сабийле битимлени бла тереклени, жаныуарланы юслеринден элбөрлеге жууапла тапкандыла, дарман хансланы бла голлени юслеринден көп жангы зат билгенди. Бек башы уа, табигыратны сакълау Ата журтну сакълау болгъанына тюшонгенди.

Анатолий ТЕМИРОВ.

Унутулмазлык такыйкыла

Белгили гөжефледен – усталыкыны жашырынлыкълары

Геюрге кюн «Гладиатор» спорт комплексде Олимпиада оюнланы эки кере чемпиону, дуняны эм Европаны чемпиону Роман Власов Олимпиада оюнланы призёру, спортну сыйлы устасы Аниуар Гедуев бла бирге жаш спортчулагга мастер-класс бардыргандыла. Бу жумуш КъМР-ни 100-жыллыгына жораланып бардырылганды.

Жыйылыуу ача, министр Хасанланы Ислам, быллай тюбешилени жаш тюрлюге магъаналары уллу болгъанын чертгенди. «Роман Власовча айтхылык спортчуну юйретиулерине

сими кыарууу көргюзген эдим. Ма бу жол да манга мында болмаганча иги тюбегенди. Сау болсунла! – дегенди белгили спортчу Роман Власов. Ары келгенге деп,

алтын майдалын көргюзгени эсимдеди. Анга кыолум бла тийген кюномден башлап чемпион болургга итингенме. Кысыхасын айтханда, бюгонню болумум ол тюбешуу бла кыаты байламлыды, – дегенди кыонак.

Андан сора да, Роман Власов Бахсан шахарны спортчуларына, Аниуар Гедуев а Черек районну спорт школуна тутушуу кюйюле сауугалагъандыла. Мурат Карданов да, быллай жумушдан тышында кыалмай, Нальчик шахарны спорт школуна кюйюз бергенди.

кыатышыу, ол кытхан сыйлы майдалланы кыолда тутуу хар гөжефге да, сөзсюз, эде кыаллык ишди. Ол кеси жаруу этгенде хайырланган амалланы көрү, ахшы дерсди деп, мен алай оюм этем», – дегенди.

– Мен, узак 2010 жылда, уллу спортха жолуму мында, Нальчик шахарда, башлагъан эдим. Ол манга бек ахшы атлам болгъан эди. Юниорланы араларында биринчи болуп, ке-

концерт программа да кыуарлган эди. Жырчы Жаникаланы Эльдар, «Шагди» сабий теспеу ансамбль эм башкала кыонакыны миллет жырла эм теспеуле бла шыгырей этгенди.

Роман Власов сауугалада келтиргенди – Олимпиадада кытхан эки майдалын алып келгенди. – Сабий заманында айтхылык Александр Карелин бла тюбешууге тюшген эдим. Анда ол бизге кесини

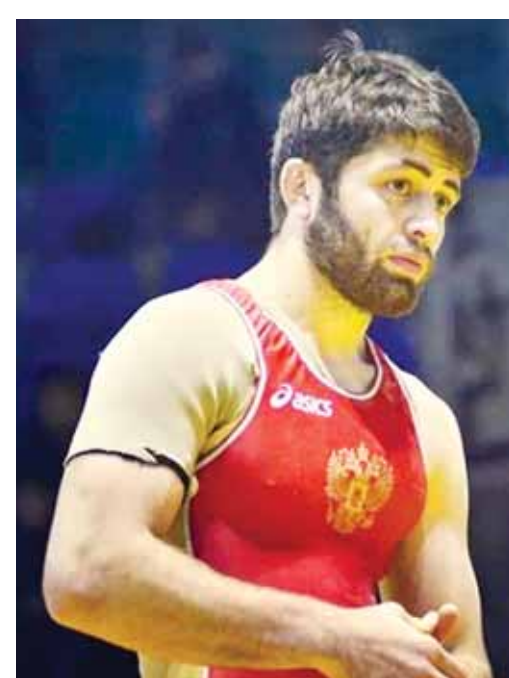
ызы бла гөжефле мастер-классларын бардыргандыла. Тутушууну грекмин тюрлюсө бла кюрешгенли Роман Власов юйретгенди, эркин тутушуда хайырланылган амалла да уа жаш спортчулары Аниуар Гедуев шагъырей этгенди.

Тюбешууну ахырында сабийле кыонакыла бла суратха тюшгенди, аланы кыол ызлары бла сауугала да алгандыла.

БАЛЛИЛАНЫ Алина.

Жетишим

Шауаланы Маликде кюмюш майдал

Кызанда спортну жай тюрлюлеринден битеурросей олимпиаданы чегинде эркин тутушудан эришуле башалгандыла. Анда бизни республикадан Шауаланы Малик (86 кг), Иналбек Шериев (70 кг), Артём Умаров (74 кг), Тимур Бижев (74 кг) жетишимли болгандыла.

Кюмюш майдалны Шауаланы Малик кытханды. Ол квалификация тюбешуунде Чеченден Абдулла Цацаевни (4:3) хорлагъанды, ызы бла уа кыошак көрүмдөле бла Дагыстандан Даурен Кургулиевни (2:2). Жарым финалда да Дагыстанны келечиси Омар Зияутдиновга алгачы чыгарга аз да онг бермегенди, эсеп – 10:0. Алай ахырында Европаны юч кере чемпиону, 2020 жылда Олимпиаданы доммак призёру Ханты-Мансийскден Артур Найфоновга 0:2 эсеп бла кытыдырганды. Алай бла экинчи жерни алганды.

Иналбек, Артём эм Тимур а доммак майдалла бла кытхандыла.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

УЧРЕДИТЕЛЬ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

<p>Шеф-редактор ТЕКУЛАНЫ Хауа</p> <p>РЕДКОЛЛЕГИЯ: КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан (баш редактор), ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат (баш редактору орунбасары), ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь), МУСУКАЛАНЫ Сакинат, ТИКАЛАНЫ Фатима, ТРАМЛАНЫ Зухура, УЛБАШЛАНЫ Мурат.</p>	<p>ТЕЛЕФОНЛА: Редактору приёмный – 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары – 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь – 40-03-24. Секретариат – 40-93-62. Корректорла – 42-63-52.</p> <p>РЕДАКЦИЯНЫ БӨЛӨМЛЕРИ: Политика эм право – 42-24-02, 42-67-68. Экономика – 42-66-73. Культура – 42-66-76. Социал ишле – 42-75-82, 40-59-18. Курортла, туризм эм спорт – 40-39-93, 42-66-71. Окъуучула бла байламлыкка жорютуу эм жазылыуу – 42-37-94. Энчи корреспондент – 42-68-72. Операторла – 42-66-85, 40-28-97.</p>	<p>Редакция авторла бла кыагыт жорютмейди. Къол жазмалага рецензия этилмейди эм ала артка кыайтарылмайдыла.</p> <p>Газетде басмаланган материалда айтылган оюмла редакцияны оюму бла келишимге боллукъдула. Алада айтылган хар зат ючюн Россия Федерацияны Басманы юсюндөн законна тийишлиликте материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла.</p> <p>Редакция авторладан 400 газет тизгинден (машина бла жазылган 5-6 бет) кённо алмайды.</p> <p>Газет Связны, информация технологияланы эмда асмамы коммуникацияланы ишлери жаны бла федерал надзор службаны (Роскомнадзору) Кыбарты-Малкыарда управленисында 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.</p> <p>Регистрация номер – ПИ № ТУ07-00118. Индекс - П 5893</p>	<p>Газетни басмагга «КъМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди.</p> <p>Газет «Издательство «Южный регион» ООО-ну типографиясында басмаланганды. Ставрополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а</p> <p>Газетлени илерине тапдыруу ючюн КъМР-ни почта связны федерал Управленисы жууаплыды.</p> <p>Телефонла: 76-01-21</p> <p>Газетлени розничнага сатыу ючюн КъМР-ни «Роспечать» акционер общество жууаплыды.</p> <p>Телефон: 42-69-34</p> <p>Газет ыйыкыда юч кере чыгады – геюрге, орта, шабат кюнде.</p>	<p>Номерге графикте кере 19.00 сагъатда кыол салынады. 20.00 сагъатда кыол салынганды</p> <p>ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГАРГАНЛА: Курдалланы Сулейман – дежурный редактор; Кучукланы Сафият, Кетенчиланы Зульфия – жууаплы секретары орунбасарлары; Бийчекуланы Жаннета (1-чи бет), Гельяланы Валентина (2-чи бет), Ахматланы Люоза (3,4-чю бетле) – корректорла.</p> <p>Тиражы 1474 экз. Заказ № 1760</p> <p>Багъасы 10 сомду.</p>	<p>РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:</p> <p>360000, Нальчик шахар, Ленин аглы проспект, 5</p> <p>электрон почта: elbor_50@mail.ru</p>
--	--	---	--	---	---